

RAPORT DE CERCETARE

Percepția și opinia tinerilor asupra proceselor electorale din România

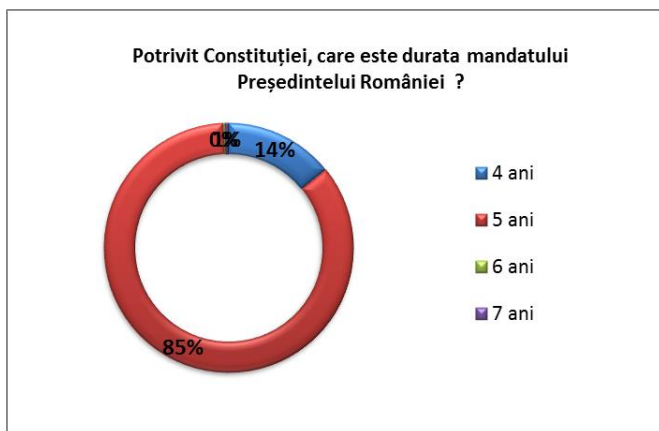
Material realizat de: Bogdan Fartușnic, consultant parlamentar
(Biroul pentru documentare legislativă și relația cu
Parlamentul din cadrul Direcției legislație, legătura cu
Parlamentul și contencios electoral)

Oana Andrei, consultant parlamentar (Direcția comunicare și
relații externe)

Introducere

Autoritatea Electorală Permanentă a desfășurat în perioada februarie-aprilie 2015 un studiu referitor la opinia și percepția tinerilor asupra subiectelor politice și electorale din România. De asemenea, au fost incluse și întrebări menite să măsoare nivelul de cunoștințe al tinerilor în legătură cu teme esențiale pentru organizarea democratică a țării. Studiul reprezintă o continuare și o completare a unei cercetări asemănătoare cu titlul „Interesul tinerilor pentru viața politică”, efectuată în primăvara anului 2011. Autoritatea Electorală Permanentă își propune realizarea periodică a unor astfel de proiecte, foarte importante pentru îndeplinirea atribuțiilor legale pe care le are instituția în domeniul informării și instruirii electorale a cetățenilor. Din acest punct de vedere, tinerii și femeile reprezintă grupuri-țintă predilecte de cercetare, studiul de față fiind al treilea finalizat de Autoritatea Electorală Permanentă în ultimii patru ani.

Eșantionul cercetării a fost format din 1114 tineri de ambele genuri cu vârste cuprinse între 16 și 24 de ani, provenind din mediul rural și urban. Din punct de vedere al structurii eșantionului utilizat se pot reliefa următoarele caracteristici: 59,1 % dintre persoanele participante au vârsta peste 18 ani, 59 % provin din mediul urban și 62,7 % sunt de gen feminin, în cazul fiecărui criteriu diferența până la 100 % aparține categoriei opuse. Metoda de cercetare utilizată a fost cantitativă, iar instrumentul folosit pentru înregistrarea opiniilor respondenților a fost un chestionar cu întrebări închise, auto-aplicat, completarea durând aproximativ trei minute. Datele au fost colectate prin efortul personalului filialelor teritoriale ale Autorității Electorale Permanente.

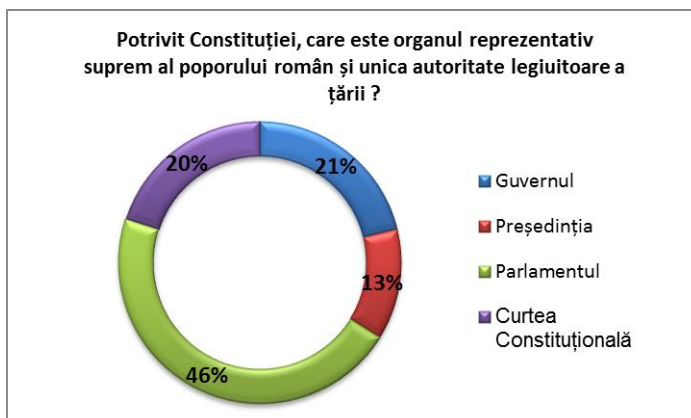

Analizarea și interpretarea rezultatelor

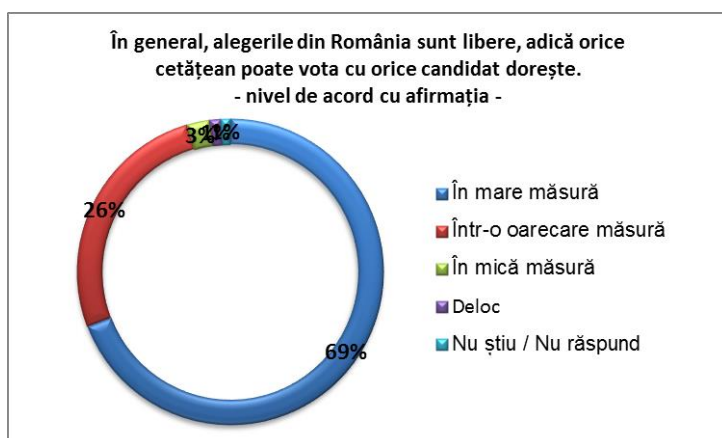
Primele două întrebări incluse în structura chestionarului au avut rolul să testeze nivelul de bază al cunoștințelor tinerilor despre viața politică din România, anume indicarea corectă a duratei mandatului prezidențial și a organului reprezentativ suprem cu rol de unică autoritate legiuitoare a țării. Peste 85 %

dintre participanții la studiu au oferit răspunsul corect la prima întrebare, respectiv că

Președintele României are un mandat de 5 ani, potrivit Constituției. A doua întrebare a înregistrat o distribuție mult mai omogenă a răspunsurilor, chiar dacă varianta corectă (Parlamentul) a adunat cele mai multe nominalizări, peste 46 % din total, trebuie subliniat faptul că variantele eronate de răspuns au cumulat 54 %, respectiv "Guvernul" - 21 %, "Președinția" – aproape 13 % și "Curtea Constituțională" – 20 %. Un astfel de rezultat poate reprezenta un indiciu pentru necesitatea desfășurării unor

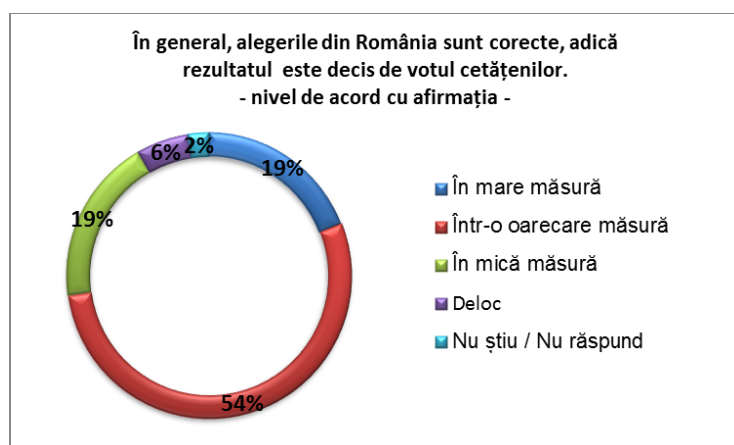

campanii de informare în rândul tinerilor, având ca obiectiv clarificarea și fixarea unor noțiuni de bază cum sunt cele incluse în studiu. Atingerea obiectivului privind o implicare din ce în ce mai puternică a tinerilor în viața socială și politică depinde într-o mare măsură de modul în care aceștia percep funcționarea democratică a instituțiilor țării.

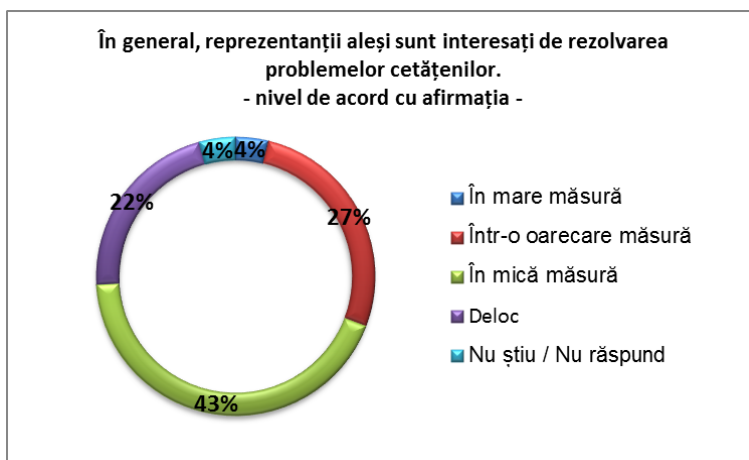
Prin intermediul întrebării numărul trei s-a dorit înregistrarea opiniei tinerilor despre corectitudinea alegerilor desfășurate în România și percepția asupra interesului reprezentanților aleși pentru rezolvarea problemelor cetățenilor. În acest scop au fost utilizate trei afirmații, respondenții urmând să-și exprime acordul sau

dezacordul cu ajutorul unei scale Likert în patru trepte. Afirmația referitoare la libertatea alegerilor a polarizat cel mai mare număr de răspunsuri favorabile, peste 95 % dintre participanții

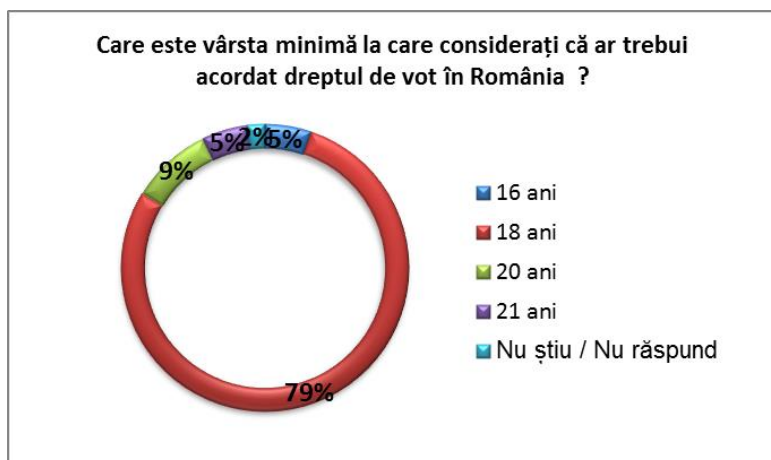
la studiu fiind de acord în mare sau într-o oarecare măsură că în România cetățenii pot vota cu orice candidat doresc. Nivelul de acord scade în cazul afirmației privind corectitudinea votului, dar se păstrează la o valoare

ridicată, aproape 73 % dintre respondenți considerând în mare sau într-o oarecare măsură că rezultatul alegerilor este decis de votul cetățenilor. Este foarte importantă aprecierea acestor rezultate la adevărata valoare, credibilitatea alegerilor fiind un indicator esențial în evaluarea nivelului de democrație atins de o țară. De asemenea, trebuie notat faptul că prezența redusă la urne în rândul tinerilor nu are drept cauză semnificativă neîncrederea acestora în modul în care se organizează și desfășoară procesele electorale. Un motiv explicativ mult mai puternic pentru valorile ridicate ale absenteismului în rândul tinerilor poate fi desprins din a treia afirmație inclusă în studiu, aproape 65 % dintre respondenți considerând în mică măsură sau deloc că reprezentanții

aleși sunt interesați de rezolvarea problemelor cetățenilor. Cu alte cuvinte percepția participanților la studiu este că România nu are o dificultate cu integritatea alegerilor, în timp ce pentru clasa politică există suficient loc de îmbunătățire a metodelor de selecție a candidaților propuși.

Întrebarea numărul patru, referitoare la vârsta minimă la care ar trebui acordat dreptul de vot în România, a fost inclusă în contextul unei dezbateri publice active privind o eventuală

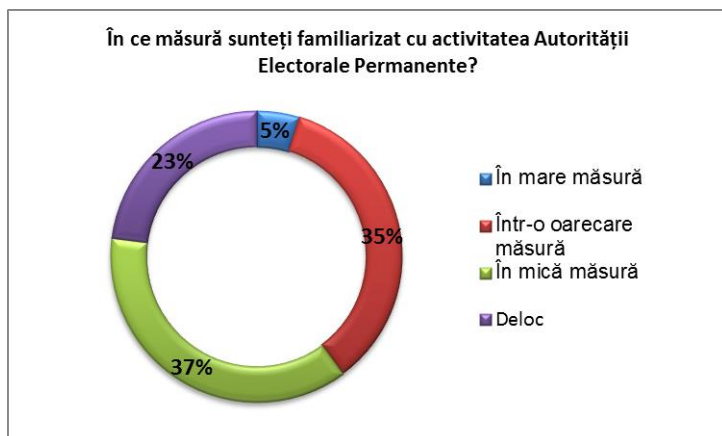

reducere a vârstei de la care tinerii ar putea să-și exercite drepturile electorale. Rezultatele obținute arată că peste 78 % dintre respondenți sunt de părere că ar trebui păstrat pragul actual de 18 ani, în timp ce aproximativ 14 % se declară de acord cu creșterea vârstei minime la 20 sau 21 de ani,

doar 5 % susținând varianta reducerii vârstei legale pentru vot la 16 ani. Sunt răspunsuri care deși trebuie privite cu rezerve științifice legate de caracteristicile și reprezentativitatea

eșantionului, ridică semne de întrebare legitime legate de oportunitatea și relevanța unei dezbateri privind reducerea vârstei legale de vot, în contextul în care tinerii nu par foarte interesați de acest subiect.

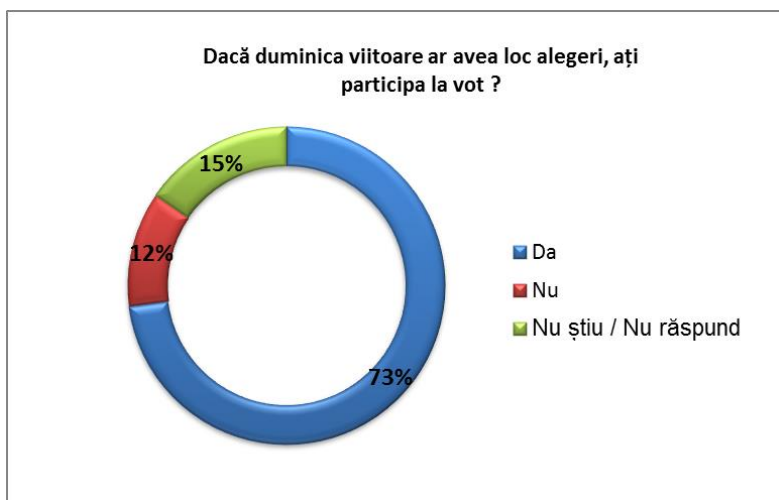
Următoarea întrebare inclusă în studiu a făcut referire la gradul de familiarizare al respondenților cu activitatea desfășurată de Autoritatea Electorală Permanentă. Analizarea

răspunsurilor oferite este deosebit de importantă pentru stabilirea proiectelor și priorităților viitoare, deoarece gradul de vizibilitate și credibilitate al Autorității Electorale Permanente este esențial pentru asigurarea transmiterii unor mesaje eficiente în perioadele electorale. Succesul campaniilor de informare realizate în timpul alegerilor

depinde în măsuri aproximativ egale atât de calitatea materialelor cât și de recunoașterea de către publicul țintă a emitentului respectivului mesaj. Astfel se observă o îmbunătățire comparativ cu situația înregistrată în anul 2011, concretizată printr-o creștere de la 25 % la 40 % a respondenților care afirmă că sunt familiarizați într-o oarecare sau în mare măsură cu activitatea Autorității Electorale Permanente. În același timp, peste 37 % dintre participanții la studiu cunosc în mică măsură activitatea AEP, iar 23 % nu sunt familiarizați deloc cu activitatea Autorității. Constatarea creșterii gradului de recunoaștere a instituției în percepția tinerilor se completează imediat cu nevoia evidentă de intensificare a eforturilor depuse pentru îmbunătățirea vizibilității acesteia.

Așa cum rezultă din analiza răspunsurilor oferite la ultima întrebare inclusă în chestionar,

procentul tinerilor care declară că ar participa la vot în eventualitatea organizării unor alegeri se menține la valori foarte ridicate (aproximativ 73 %), în creștere comparativ cu cei 58 % care au răspuns afirmativ la studiul realizat de Autoritatea

Electorală Permanentă în anul 2011. Doar 12 % dintre respondenți au afirmat că nu intenționează să-și exercite dreptul de vot, în timp ce un procent semnificativ de 15 % sunt nehotărâți sau nu au dorit să răspundă. Așa cum s-a observat și cu ocazia altor cercetări, tinerii sunt mult mai interesați de prezența la urne comparativ cu orice alt aspect al vieții politice din România. Această stare de fapt poate fi analizată din două perspective diferite. În primul rând, constatarea pozitivă ar fi că tinerii se declară foarte interesați să participe la procesele electorale, o posibilă explicație fiind dorința de a arăta că și opinia lor contează, un obiectiv care se manifestă în toate domeniile la aceste vârste. De asemenea, nu trebuie ignorat nici potențialul de mobilizare al rețelelor de socializare, capacitate demonstrată deja într-o măsură mai mică sau mai mare cu ocazia evenimentelor electorale desfășurate în anul 2014. Există însă și o posibilă componentă negativă a participării masive la vot, în contextul în care tinerii se declară foarte puțin interesați de viața politică din România și de orice subiect care are legătură cu aceasta, rezultând o dorință de a vota fără a avea suficiente informații în această privință. Există astfel necesitatea implicării mai active a Autorității Electorale Permanente nu doar în campanii de mobilizare la urne, ci și în acțiuni de educare și informare electorală a cetățenilor.

Concluzii

În vederea realizării în continuare de către Autoritatea Electorală Permanentă a unor programe și campanii de informare eficiente în domeniul său de activitate, este necesară colectarea periodică de date din cadrul grupurilor-țintă alese, în cazul de față tineri cu vârste cuprinse între 16 și 24 de ani. Prezentul studiu a avut drept obiective principale măsurarea nivelului cunoștințelor de bază privind organizarea democratică a țării și înregistrarea percepțiilor și opiniilor tinerilor asupra unor teme referitoare la desfășurarea proceselor electorale din România. În urma analizării răspunsurilor oferite de participanții la studiu a rezultat un set de informații utile atât pentru formarea unei imagini concludente referitoare la temele abordate, cât și pentru conceperea unui viitor proiect de cercetare care să folosească și să dezvolte datele colectate acum. Rezultatele statistice obținute la întrebările care au testat cunoștințele de bază ale respondenților privind organizarea democratică a țării, trebuie să determine continuarea includerii unor astfel de teme în studiile viitoare, deoarece participarea la procesele electorale trebuie să se facă în cunoștință de cauză, beneficiind de cât mai multe informații în domeniu. De asemenea, înregistrarea percepției tinerilor asupra corectitudinii

alegerilor organizate în România și a interesului reprezentanților aleși pentru rezolvarea problemelor cetățenilor, este necesară pentru evaluarea corectă a nivelului atins de democrația din țara noastră. Chiar dacă este vorba despre percepții, nu despre date oficiale cuantificate în mod științific, credibilitatea proceselor electorale și opinia despre activitatea reprezentanților aleși reprezintă două componente de bază în explicarea unor fenomene precum absenteismul la urne.

În cadrul acestui studiu au fost obținute rezultate interesante, chiar surprinzătoare, în cazul întrebărilor legate de vârsta minimă la care ar trebui acordat dreptul de vot și participarea la urne în eventualitatea organizării unor alegeri. În ambele situații au fost înregistrate rezultate clare, peste 70 % dintre respondenți afirmând atât că vârsta de 18 ani este cea mai potrivită ca limită pentru acordarea dreptului de vot cât și că intenționează să voteze în cazul unor eventuale alegeri.

Anexă (Chestionarul utilizat)

1. Potrivit Constituției, care este durata mandatului Președintelui României ?

1. 4 ani
2. 5 ani
3. 6 ani
4. 7 ani

2. Potrivit Constituției, care este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării ?

1. Guvernul
2. Președinția
3. Parlamentul
4. Curtea Constituțională

3. În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații ?

Afirmația	1. În mare măsură	2. Într-o oarecare măsură	3. În mică măsură	4. Deloc	8. Nu știu / Nu răspund
În general, alegerile din România sunt libere, adică orice cetățean poate vota cu orice candidat dorește.					
În general, alegerile din România sunt corecte, adică rezultatul este decis de votul cetățenilor.					
În general, reprezentanții aleși sunt interesați de rezolvarea problemelor cetățenilor.					

4. Care este vârsta minimă la care considerați că ar trebui acordat dreptul de vot în România ?

1. 16 ani
2. 18 ani
3. 20 de ani
4. 21 de ani
8. Nu știu
9. Nu răspund

5. În ce măsură sunteți familiarizat cu activitatea Autorității Electorale Permanente ?

1. În mare măsură
2. Într-o oarecare măsură
3. În mică măsură
4. Deloc

6. Dacă duminica viitoare ar avea loc alegeri, ați participa la vot ?

1. Da
2. Nu
8. Nu știu
9. Nu răspund

În final vă rugăm să ne oferiți câteva date despre dumneavoastră, pentru o mai bună clasificare a răspunsurilor:

Vârsta în ani împliniți: ani

Mediul de rezidență: 1. Rural 2. Urban

Genul: 1. Masculin 2. Feminin